

פרידה מסבתא אהובה / נועה גרוס

דברים בהלוויה

אני נפרדת ממך כבר כמה שנים. בכל סוף של ביקור בארץ, אני אומרת לך שאני אוהבת אותך, נותנת לך נשיקה ובדרך החוצה אומרת לכן שלי שזו כנראה הפעם האחרונה.

אני שומרת צילומי מסך משיחות הווידאו שלנו בימי שישי בבוקר, כשאבא בא לבקר אותך ומתקשר אלינו כדי שנוכל להגיד לך בוקר טוב ושבת שלום. אוספת רגעים קטנים שלנו ביחד, את, שיה ואני, שיהיו לי למזכרת ממך. יש לי צילום מסך כזה מיום שישי, בדיוק שבוע לפני שהלכת. כששאלתי מה שלומך, ענית בקול חזק וברור (שקצת הפתיע אותי) "שלומי מצוין!", כאילו שאת מנסה להבהיר לכל מי שרק שומע שאת ממש לא הולכת לשום מקום... אפילו צחקת לרגע, כששמעת את שיה מקשקש בטלפון.

צילום המסך האחרון הוא מיום רביעי, יום ההולדת של שיה, רגע לפני שהלכת. שכבת במיטה וכבר היית חלשה, אבל כשאמרתי לך שאני אוהבת אותך - השבת לי שאת אוהבת אותי גם, ואני לא הצלחתי לעצור את הדמעות.

על אף שהפרידה הזו מרגישה כאילו שהיא מתפרסת על פני כמה שנים, אחרי הכל מדובר בשנים לא פשוטות עבורך, ואולי זה היה אמור להקהות במעט את הכאב - הפרידה שלי ממך היא עצובה וכואבת.

כבר כמה שנים שאני מתעסקת בחיבור חלקי הפאזל של החיים שלך. לומדת עוד ועוד על הילדה בת התשע מווינה, שנשלחה לבד ברכבת, בקינדר-טרנספורט ללונדון ומשם לאירלנד. מחשבה שהיום, כאמא בעצמי, מכווצת לי את הבטן וממלאת אותי בכאב ואימה. לשיה שלי קראתי על שם אבא שלך, כי בזכותו, ובזכות הבחירה שהוא ואמא שלך עשו, את פה.

הייתה לך בקשה אחת ממני - רצית לדעת מה עלה בגורלה של אמא שלך, רבקה. אני לא הצלחתי למצוא את המידע הזה.

בתזמון לא יאומן, לפני שלושה שבועות, יצר איתי קשר סופר אירי בשם מארק סקוט, שכותב ספר על מספר אנשים שהיו על טרנספורט מספר 4, שיצא מווינה בחמישה במרץ, 1941. אמא שלך הייתה אחת מ-999 אנשים על הרכבת הזו. היום סוף סוף אני יודעת מה עלה בגורלה של אימך. אני מצטערת שלא הצלחתי להביא לך את המידע הזה כשעוד היית איתנו, ומספיק חזקה בשביל לשמוע ולהבין. על העזיבה שלך, מארק כותב:

Her Your grandmother lived a life to a great age against tremendous odds very existence epitomised freedom, defiance and liberty, you can be very proud of her and how she picked up the pieces of her life on suffering her own great loss at a young age.

She will be remembered in my writing.

אני לא מפסיקה, סבתא. אני אמשיך לחפש את החלקים החסרים בפאזל שלך, אפילו שאת כבר לא פה לשמוע. אני אמשיך ללמוד את השמות שלהם, להבין את הקשרים ביניהם, לכבד את המשפחה הגדולה שלך, מהחיים שהיו שם ואינם.

אני כואבת את הקריעה שלך מההורים שלך, והילדות שנגזלה ממך בצורה כל כך אלימה. איך אפשר בכלל ללמוד להיות אמא, כשבגיל כל כך צעיר איבדת את אמא שלך? כבר עברו 30 שנה מאז שסבא בנימין הלך. איך לא השתגעת מכל הלבד הזה? אני כואבת את הבחירה שלי לגור רחוק, ולא להיות חלק מהיומיום שלך. אבל, אני גם לא מפספסת הזדמנות לספר לאנשים על הכוח האדיר של סבתא חנה שלי, שמדברת שלוש שפות וזוכרת הכל. שגם שנים ארוכות בקיבוץ לא הצליחו למחוק ממך גינונים, שכנראה רכשת בשנים שלך בלונדון. שתמיד היית מתוקתקת, עם הצבע בשיער, האודם, הלק והתכשיטים.

אני חוגגת את המשפחה הגדולה שיצרת, עם 5 ילדים, 13 נכדים, ו-8 נינים, ויודעת שזה הסב לך גאווה גדולה. ואיך לדברי אמא שלי, קתי, קיבלת אותה למשפחה שלכם בזרועות פתוחות. אני מודה לך על הבית, שתמיד היה פתוח, עם הספות החומות, הכורסא של סבא, התפרות, הנדיבות שלך, החום וגלידה בשלושה טעמים, מקרטון.

אני אפרד פה עכשיו אבל אמשיך לדבר איתך ועלייך, תמיד.

Auf wiedersehen.

See you when I see you.

אני אוהבת אותך. נועה

